

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 27. novembra 1861.

Mohar, *)

dobra klaja.

Ker nam je treba za živinsko klajo čedalje več skrbeti, da pomnožimo živinorejo, je prav, da na vse strani gledamo, kaj pridelujejo tudi po drugih deželah. Res je, da vémo že za veliko detelj, trav in družih rastlin, ki so živini dobra klaja; al imamo še dosti bolj puste, pešene zemlje, in dobro bi bilo, da bi tudi tako obsejali z rastlinami, ki jih živina rada jé.

Taka klaja je mohar ali muhar, ki spada v versto prosá, in ga Nemci imenujejo „nemško proso“. Ime mohar ali muhar že samo kaže, da je ta rastlina tudi Slovanom znana, ker to ime je čisto slovansko, in res je, da na Slavonskem, Hervaškem in Ogerskem sejejo dosti moharja in ga najbolj pokladajo konjem. Pri nas ni skor ne duha ne sluha o tej živinski klaji, čeravno jo nahajamo divjo. Tudi Francozi spoznavajo nje korist za živino in v moselski okolici je sejejo obilo.

Vso to hvalo slišati od več strani sem naročil letos semena moharjevega in ga na pešeni, pervikrat razorani zemlji vsejal. Vsak, kdor se iz Ljubljane pelje proti Selu, je morebiti zapazil letos na desni strani dolgo njivo z neko košato rastlino; marsikdo je gledal kaj nek je to, ker tako veselo raste — celó letos, ko je tako silna suša pritiskala celo poletje. Mohar je bil to.

Iz lastne skušnje morem tedaj našim gospodarjem povedati to-le:

Mohar se seje, da ga kak mraz spomladi ne zatare, še le perve dni mesca majnika; seje se najpred podol-gama po njivi, potem pa počez, da je vse lepo enako, nikjer pregosto, nikjer prereditko. Dobro je setev povaljati.

Kadar začenja latje delati, naj se kosí, da se poklada živini sirov (frišen) ali pa se posuší in kakor seno poklada. Ako pa si hoče gospodar semena pridelati, naj ga pustí na njivi, da je latovje zrelo kakor pri prosu.

Enkrat pokošen zraste v ravno tistem letu spet, da ga še enkrat (to je, v drugo) kosiš ali le za klajo ali pa tudi za seme.

Na 1 oralu (johu) sem pridelal na pognojeni sicer pa zlo pešeni zemlji 60 centov suhe klaje.

Mohar je dobra klaja, posebno konji in ovce ga radi jedó, pa tudi goveja živina; poklada se jim sirov ali suh, cel kakor je, ali pa v rezanco zrezan.

Pol mernika ali 8 bokalov semena je dosti za 1 oral zemlje.

Na novinah se prav dobro obnaša, sicer pa mu je pešena, srednje dobra zemlja najbolj všeč.

Vsak vé, kakošna silna suša je bila letos, in mohar jo je premagal, da je bilo veselje viditi. In ravno za tega voljo je moja letošnja skušnja toliko več vredna, ker kaže, da se mohar na pešeni zemlji še takrat sponaša, ko velika vročina in suša rast zatiruje.

Zato ne prenapenjam hvale moharju, ako ga za poskušnjo priporočam gospodarjem, ki imajo take zemljiša.

Vsaki poddružnici kmetijski ponujam brez plačila pol mernika moharja, ki ga prejme, ako pošlje po-nj v pisarnico kmetijske družbe (v Salendrove ulice).

Kdor ga sicer želi kupiti, ga dóbi na vertu kmetijske družbe ljubljanske mernik po 4 gold. nov. dn.

Fidelis Terpinec,
predsednik kmetijske družbe.

Besedica o globokem in plitvem oranji.

O tem piše gospod fajmošter Fišer iz Kadenskega na Českem v „Prakt. Wochenbl.“ med drugim to-le:

Da globoka brazda ali globoko oranje gospodarju skednje napolni, ne more nihče tajiti, akoravno se mora omenjeno oranje s posebno previdnostjo, v pravem času in pod pristojnimi pogoji opraviti. Pri tem se mora pa posebno na to gledati, če je spodnja brazda take lastnosti, da je vredna zastran rodovitnosti, da jo na verh spraviš, ali pa le nekoliko razriješ in premešaš. Če imaš pri obrnjeni brazdi dovolj gnoja, da boš zemljo dobro zboljšal in nje rodovitnost na višo stopnjo povzdignil. — Najboljši čas, njivo preorati in spodnjo brazdo na verh obrniti, je in ostane predzimski, to je, v jeseni. Kdo ne vé, kako zboljša zimsko vreme sprašeno brazdo? — Tudi terda in sirova zemlja se po prahi čez zimo v rahlo perst zdrobí in je zmožna, razne rastline prerediti. Zraven tega se mora tudi na to gledati, za kakošno rastlinstvo bo obrnjena brazda najpripravniša. Nekatere rastline ne storé v preobrnjeni brazdi, kakor na priliko: rež, če ni spodnja zemlja prav dobra in gnojna. O tem moram skušnjo povedati, da ni hotla rež po globokem oranji celih 10 let rasti, akoravno se je njiva večkrat pognojila.

Najbolje je veči del, da se zemlja sama prekopa in premeša, in to vsacih 5 do 10 let; med tem časom pa naj se njiva vsako leto le plitvo orje, kar je zlasti za žito posebno potrebno in koristno delo.

Enkrat zdrobljena in prerahljana perst se ne sterdi tako kmali, kakor je bila pred rahljanjem; obderži svojo rahljico več let in donaša od leta do leta lepe pridelke, zato, ker se korenine lahko in prosto globoko v zemljo spuščajo, da jim ne suša ne moča prehudo škodovati ne mora.

Gospodarji, ne pozabite tega! Vsacih 5 ali 10 let enkrat globoko sezite s plugom v zemljo, vse druge leta pa morate bolj plitvo orati.

Podbrazdna perst se imenuje po navadi „mertvica ali mertva perst“, in ta priimek se ji prav pristje. Ker pod navadno brazdo ležijoča zemlja je za rast več ali manj mertva, ozračje (luft) se je ne dotika, malo ali pa skoraj nič gnoja je ne doletí, in potem nima za rastlinstvo dosti-krat družega redivnega življa, kakor nekatere drobce rudninske, kakor na pr. kremenico, lojevico (magnezijo), železo, apno, fosforno kislino, žveplokislino itd., in tudi te stvari so še v nerazvezanem stanu in torej za rastlinstvo neugodne.

*) Iz vélikega zbora kmet. družbe 20. dan t. m.

Vred.